

Til

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
Postmottak@fin.dep.no

Dato:

30.6.2023

Vår referanse:

GO

Kopi: Øvrig politisk ledelse i Finansdepartementet

IKT-Norges innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjettet for 2024 - augustkonferansen

Stabile og gode rammevilkår er helt avgjørende for det digitale næringslivet. Våre medlemsbedrifter investerer store summer hvert år i løsninger som skal stå seg over tid. Disse investeringene er samfunnsøkonomisk svært lønnsomme og bidrar til å nå viktige politiske mål som grønn omstilling, bosetting og næringsutvikling i hele landet og en mer effektiv offentlig sektor.

IKT-Norge vil også peke på at Norge har store dokumenterte behov knyttet til digital kompetanse, digital infrastruktur og et nødvendig grønt skifte. Dette er områder hvor regjeringen selv har skapt store forventninger om økt satsing, men hvor leveransen i beste fall er utsatt. Konsekvensene av en manglende satsing på disse områdene er at regjeringen både skyver egne ambisjoner og Norges utfordringer foran seg.

IKT-Norge håper imidlertid at statsbudsjettet for 2024 blir et statsbudsjett for det taktskiftet av digitaliseringen av Norge som regjeringen selv har lovet. Store ambisjoner knyttet til industriprosjekter som batteri, havvind, hydrogen mv er også helt avhengig av digitale løsninger, sensortechnologi og kunstig intelligens.

Våre innspill til statsbudsjettet 2024 handler derfor i stor grad om at regjeringen oppfyller og konkretiserer egne løfter og ambisjoner.

De fem viktigste områdene er:

1. Avvikle den midlertidige og "situasjonstilpassede" ordningen med økt arbeidsgiveravgift på inntekter over 750.000 kroner.
2. Økte bevilgninger til digital infrastruktur; bredbånd og mobildekning langs riksveier og jernbane, konkretisering av regjeringens egne mål og plan for oppfølging av disse.

3. Flere studieplasser og øvrige kompetansehevende tiltak innen IKT.
4. Styrket og mer koordinert innsats mot cyberangrep.
5. Sikre konkurransekraften til norske eiere og investorer i hele landet.

I tillegg foreslår vi enkelte andre grep både innenfor skatte- og avgiftssystemet og på statsbudsjettets utgiftsside som bidrar til økt digitalisering og et mer bærekraftig Norge.

Når det gjelder inndekning for økte utgifter og redusert inntekter fra skatter og avgifter, viser vi til vårt forslag til "[alternativt budsjett](#)" for 2023.

AVVIKLE DEN MIDLERTIDIGE ORDNINGEN MED ØKT ARBEIDSGIVERAVGIFT

Den "situasjonsbestemte" og midlertidig økte arbeidsgiveravgiften med 5 prosent på inntekter over 750.000 kroner for 2023 er etter IKT-Norges syn særdeles uklok, og må avvikles fra og med 1.1.2024.

For det første undergraver det en av Norges store relative konkurransefortrinn. Tilgang på høykompetent arbeidskraft til en relativt sett lav kostnad. Denne kostnaden har nå økt betydelig. For det andre er det en merbelastning som rammer de arbeidsplassene og den kompetansen som regjeringen er helt avhengig av for å få gjennomført det grønne industriløftet. For det tredje var tiltaket "situasjonstilpasset" til en situasjon som ikke lenger er gjeldende. Ikke minst gjelder det regjeringens egen begrunnelse knyttet til en nødvendig innstramning, som effektivt ble avvirket i forbindelse med behandlingen av RNB 2023.

Vi har også merket oss at regjeringen [ikke lenger](#) skal bruke 750.000 kroner som en relevant inntektsgrense knyttet til politiske mål/målestokker og at Arbeiderpartiets finanspolitiske talsperson Eigil Knutsen, i forbindelse med behandlingen av RNB 2023, lovet at den økte arbeidsgiveravgiften "[skal bort så fort som mulig](#)".

Dersom regjeringen mot formodning skal videreføre en form for økt arbeidsgiveravgift i 2024 må den også gjelde for offentlig sektor (i den forstand at offentlig sektor ikke får kompensert sine merutgifter). Argumentene for en økt avgift, i den grad det finnes slike, gjelder i minst like stor grad for offentlig sektor som privat. Dagens praksis fører til en direkte styrking av den offentlige konkurransekraften på bekostning av det private næringslivet.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Avvikle den økte arbeidsgiveravgiften med fem prosentpoeng på inntekter over 750.000 kroner "så fort som mulig", og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.**

FULL BREDBÅNDS- OG MOBILDEKNING OG SIKKER DIGITAL INFRASTRUKTUR

Regjeringen og regjeringspartiene lovet i fjor vår både [en forsering](#) i utbygging av høyhastighetsbredbånd i hele landet og et forsterket mål. Det forsterkede målet synes nå imidlertid avlyst all den tid regjeringen i den nylig framlagte [Handlingsplan for auka inkludering i eit digitalt samfunn](#), skriver at de vil “sørge for at alle husstander og verksemdar i Noreg skal ha tilbod om raskt breiband med 100 Mbit/s innan utgangen av 2025”.

Vi viser også til at [Senterpartiets landsmøte](#) nylig vedtok at partiet vil “sikre tilgang til 1 Gbit/s bredbånd for alle husstander og virksomheter i tiltakssona og de minst sentrale kommunene i løpet av 2025”.

Selv om regjeringen tilsynelatende har redusert egne ambisjoner, er det behov for en betydelig økning i tilskudd til bredbåndsutbygging (post 541.60) både i statsbudsjettene for 2024 og 2025. Hvilke beløp som er nødvendige er noe avhengig av mål og målbilde.

Hvilke beløp som er nødvendige er noe avhengig av mål og målbilde. Det er imidlertid verd å påpeke at mens bevilgningene over statsbudsjettet i Norge i 2023 er 362 mill. kroner, er tilsvarende beløp i vårt naboland Sverige 1,3 mrd. kroner, og hvor den nye regjeringen økte bevilgningene med [600 mill. kr. i sitt budsjettforslag](#), og samtidig varslet en tilsvarende økning i 2024 og 2025.

IKT-Norge ber videre om at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2024 legger fram en plan for hvordan 2025-målet kan nås og nødvendige bevilgninger for å nå målet.

Vi viser videre til at regjeringen har lovet «[en kraftig forbedring av mobildekningen i hele landet, og sikre mobildekning langs hovedfartsårene både på land og til sjøs](#)». De samlede kostnadene (statlig bidrag) for dette er opp mot 5 mrd. kroner (jfr. utredningen [mobildekning langs riksveier](#), KDD mai 2022 og [Jernbaneverkets](#) kostnadsestimat for god mobildekning i innen 2027.) I tillegg må Norge ha en robust digital infrastruktur som både takler klimautfordringer, nye sikkerhetsutfordringer og økt digitalisering, jfr. Nkom-rapporten [Robuste transmisjonsnett for Norge mot 2030](#). Også dette krever betydelige investeringer finansiert helt eller delvis av det offentlige.

I den sammenheng vil vi igjen påpeke at regjeringen fortsatt ikke har fulgt opp Stortingets enstemmige [vedtak](#) fra behandlingen av Innst. 511 S (2020-2021) Vår felles digitale grunnmur: Mobil-, bredbånds- og internettjenester.

Dette gjelder følgende vedtak:

Vedtak 1064: Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man på egnet vis kan nå målet om 100 pst. internettdekning i hele Norge i løpet av 2025 med minst 100 megabit i sekundet gjennom en sammensetning av fiber- og mobilteknologi.

Vedtak 1065: Stortinget ber regjeringen innføre krav om full mobil- og internettdekning i alle nye riksvegprosjekter.

Vedtak 1066: Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for utbygging av mobil- og internettdekning langs eksisterende riksveier, som spesifiserer dekningshull og kostnadene for utbedring av disse, og innarbeide dette i revidert nasjonalbudsjett for 2022.

Vi viser for øvrig til vårt initiativ om en langtidsplan for den digitale infrastrukturen, som etter IKT-Norges syn vil være et effektivt verktøy for bedre planlegging, drift og utbygging av den digitale infrastrukturen i Norge.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Øke bevilgningene til bredbåndsutbygging med et beløp tilstrekkelig til å nå regjeringens egne mål for utbygging i 2025.**
- 2. Følge opp Stortingets vedtak 1064, 1065 og 1066 fra behandlingen av Innst. 511 S (2020–2021) Vår felles digitale grunnmur.**

FØLGE OPP UTSYNSMELDINGEN NÅR DET GJELDER PRIORITERINGER AV STUDIEPLASSER

IKT-Norge vil gi regjeringen betinget ros for å være tydelig i prioriteringene av studieplasser i "[Utsynsmeldingen](#)", hvor det bl.a. framgår at antall studieplasser innenfor IT, helse og utdanning som er nødvendig for det grønne skiftet skal økes.

Norge mangler arbeidskraft med IT-kompetanse, både generell IT-kompetanse, kompetanse innen IT-sikkerhet og innen kunstig intelligens. Rapporten «[Norges behov for IKT-kompetanse i dag og framover nå og fram mot 2030](#)» viser at det er mer enn 3.000 ubesatte IKT-stillinger, at nesten halvparten av norske foretak har problemer med å få fatt i IT-spesialister og at det er behov for 40.000 flere sysselsatte med IT-utdanning i 2030. [NHOs kompetansebarometer for 2022](#) viser at nesten halvparten av bedriftene har et udekket behov for IT-kompetanse.

Det samme budskapet gjentas i Kompetansebehovsutvalgets [rapport](#) som nylig ble overlevert til regjeringen. Der framgår det at det er størst behov for kompetanse innen ingeniør- og IKT-fag og at det kompetanseknappheten forsterkes med grønn omstilling.

Det er et skrikende behov for å utdanne flere innen digitalisering. Spesielt knyttet til digital sikkerhet. Veldig mange av regjeringens svært ambisiøse målsetninger i veikartet for grønt industriløft er også avhengig av digital kompetanse som det i dag er stor mangel på. Regjeringens prioriteringer i Utsynsmeldingen er derfor både nødvendige og riktige, problemet oppstår imidlertid i formuleringen "*Universiteter og høyskoler må selv sørge for å omdisponere ressurser slik at kapasiteten økes på områder som er etterspurte.*"

IKT-Norge tror dessverre at det vil skje svært lite dersom økning av antall studieplasser på prioriterte områder skal skje gjennom en "vennlig henstilling" til landets universiteter og høyskoler. Vi mener at det både er behov for flere studieplasser samlet, et sterkere samarbeid mellom academia og norsk næringsliv og at det dessverre er behov for en sterkere politisk styring av universiteter og høyskoler.

[Tallene](#) fra årets opptak til høstens studieplasser viser etter vårt syn nettopp dette: Det er en økning i søkere med informasjonsteknologi som førstevalg med 6,9% sammenlignet med opptaket i fjor. Samtidig reduseres antall studieplasser med 3,6 prosent. Det vil bare være hver tredje som har IT som førstevalg, som faktisk vil komme inn ved høstens opptak som følge av dette.

Vi ber derfor regjeringen om minst 1.000 flere studieplasser innen IT fra og med høsten 2024 og sammen med UH-sektoren legge fram en forpliktende plan som sikrer minst 2.500 flere studieplasser fra høsten 2025,

I tillegg skriver regjeringen i samme melding at *“det er avgjørende at flere fyller på med kompetanse gjennom livet. Mye kan gjøres gjennom utdanningssystemet, men arbeidslivet vil fortsette å være den viktigste arenaen for livslang læring.”* Dette er IKT-Norge helt enig i. Vi vil i den forbindelse peke på arbeidet med en digital kompetanseplattform for livslang læring som er ferdig [utredet](#) av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, men som regjeringen har lagt bort. Vi har forståelse for at modellen som er utredet framstår som kostbar, men vil samtidig påpeke, som Direktoratet også gjør i utredningen, at vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom det fører til at et fåtall personer går fra stønad til lønnet arbeid. Vi ber derfor regjeringen se på om det er mulig med en kompetanseplattform-modell som er mindre kostbar og/eller som kan delfinansieres av det private næringslivet.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Minimum 1.000 nye IKT studieplasser (herunder studieplasser innrettet mot cyber-sikkerhet og kunstig intelligens) fra høsten 2024.**
- 2. Sammen med UH-sektoren legge fram en forpliktende plan som sikrer minst 2.500 flere studieplasser fra høsten 2025.**
- 3. Følge opp forslaget om en digital kompetanseplattform for livslang læring, om nødvendig med bevilgninger.**

ØKT SATSING PÅ CYBERSIKKERHET

IKT-Norge er fortsatt bekymret for Norges evne til å stå mot cybersikkerhet, bl.a. begrunnet med at cybersikkerhet ikke er prioritert høyt nok de siste årene og at det både utdannes og rekrutteres for få med spisskompetanse knyttet til cybersikkerhet. Dette gjenspeiles også i Riksrevisjonens seneste undersøkelse av myndighetens samordning av arbeidet med digital sikkerhet i sivil sektor. [Undersøkelsen](#) konkluderer bl.a. med at Justis- og beredskapsdepartementet ikke ivaretar ansvaret for digital sikkerhet i sivil sektor godt nok, noe som igjen kan få alvorlige konsekvenser for kritiske samfunnsfunksjoner og nasjonale sikkerhetsinteresser.

IKT-Norge er særlig bekymret for den digitale sikkerheten i kommunene. Bare ca. 60 prosent av norske kommuner mener at de har sikret sine egne data godt nok. Rapporten «[IT i praksis](#)» (Rambøll 2022) viser at kun 38 prosent av kommunene mener at de selv har tilstrekkelig kompetanse på informasjonssikkerhet.

En undersøkelse fra [YouGov](#) viser at et stort flertall av innbyggerne ikke har tillit til at kommunene har nok kunnskap til å ivareta personlige data på en trygg måte eller har tillit

til at kommunen prioriterer IT-sikkerhet i tilstrekkelig grad. Bare 26 prosent har tillit til at kommunene har ressurs nok til å stå imot mulige hackerangrep.

Dessuten er datainnbrudd i kommunesektoren svært dyrt. Datainnbruddet i Østre Toten kommune i januar 2021 kostet kommunen minst [32 millioner kroner](#), i tillegg til [bot fra Datatilsynet](#) på 4 millioner kroner. Av dette har igjen staten kompensert Østre Toten med [16 millioner kroner](#).

Vi etterlyser derfor resultater av de 50 millioner kroner som ble bevilget til økt sikkerhet i kommunesektoren i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 78 S (2021-2022) "Ukraina-pakken" i fjor vår og viser bl.a. til [Dokument nr. 15:1726 \(2022-2023\)](#), hvor det fremgår at regjeringen fortsatt ikke har en plan for hvordan disse midlene skal brukes.

Vi er videre kjent med at Simula i innspill til KDD har tatt initiativ til å starte et arbeid for å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter. Dette er etter vårt syn både et viktig og helt nødvendig arbeid. Vi ber derfor regjeringen sette av nødvendige midler til et slikt forskningsarbeid i forbindelse med statsbudsjettet for 2024

Vi viser også til vårt [innspill til næringsministeren](#) om et økt samarbeid mellom næringslivet og myndighetene knyttet til cybersikkerhet, spesielt i de minste bedriftene og våre forslag til konkrete tiltak.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Målrettede tiltak for å styrke den digitale sikkerheten i kommunesektoren i størrelsesorden 50–100 mill. kroner**
- 2. Styrke nasjonalt cyberkriminalitetssenter (NC3) med 50 mill. kroner**
- 3. Opprette et nasjonalt beredskapslager for sentrale IKT-komponenter**
- 4. Sørge for fortgang i arbeidet med å etablere en felles informasjonsportal etter [dansk modell](#).**
- 5. Vurdere å opprette et eget bransjeprogram knyttet til datasikkerhet i små bedrifter.**
- 6. Sette i gang et forsknings- og kartleggingsarbeid med formål å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter.**

SIKRE KONKURRANSEKRAFTEN TIL NORSKE EIERE OG INVESTORER I HELE LANDET

IKT-Norge er bekymret for konkurransekraften til norske eiere og investorer. De samlede og uforutsigbare skatteendringene under denne regjering har medført at det er vanskeligere å få risikovillig kapital til viktige og riktige næringsetableringer eller utvidelser, og planlagte investeringer i egne virksomheter er i beste fall satt på vent mange steder. Dessuten har forskjellsbehandlingen mellom norske og utenlandske eiere økt, i norske eieres disfavør, gjennom økningene som er gjennomført i formuesskatten.

Det paradoksale i denne situasjonen er at regjeringen i sin tilnærming i [veikartet for det grønne industriløftet](#) vil “mobilisere mest mulig privat kapital til det grønne skiftet blant annet gjennom internasjonalt konkurransedyktige ordninger for risikoavlastning.” Økt statlig risikoavlastning forutsetter imidlertid at det er gode prosjekter og privat investeringsvilje. Det samme gjelder for den nylig framlagte [mineralstrategien](#) hvor det gjentas at “god tilgang til privat kapital for utvikling og realisering av lønnsomme og bærekraftige mineralprosjekter”. Med regjeringens politikk er det mindre tilgang på privat kapital til disse prosjektene, spesielt norsk kapital.

IKT-Norge ber derfor regjeringen primært redusere formuesskatten for såkalt “arbeidende kapital” tilbake til 2021-nivå. Sekundært ber vi regjeringen legge fram en plan om hvordan norske investorer og eiere skal sikres konkurransekraft og likebehandling med utenlandske slik at intensjonene i både veikartet for grønt industriløft og mineralstrategien kan oppfylles.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Øke verdsettelsesrabatten på hhv. næringseiendom, driftsmidler og aksjer mv. til 45 prosent (tilsvarende 2021-nivå).**
- 2. Legge fram en plan om hvordan norske investorer og eiere sikres konkurransekraft og likebehandling med utenlandske.**

ØVRIGE TILTAK

I tillegg til forslagene over vil IKT-Norge peke på en del forslag som vil bidra til både grønn omstilling og økt digitaliseringstakt.

Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter må styrkes og endres.

[Medfinansieringsordningen](#) har bidratt til økt gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringstiltak og økt digitaliseringstempo. Ifølge regjeringen selv har prosjektene som har fått støtte i perioden 2016–2022 medført samlede netto gevinster i offentlig sektor på over 1,2 mrd. kroner per år.

Regjeringen har dessverre to år på rad valgt å redusere rammene for ordningen med samlet nesten 30 prosent. I tillegg har krav til gevinstrealisering (innsparing) på minimum 50 prosent for å få tilskudd fra ordningen, gjort at en rekke gode prosjekter ikke lenger er kvalifisert.

KDD har mottatt en [evaluering](#) av ordningen der det foreslås tre endringer: 1) dele opp store og små prosjekter i to ulike ordninger, 2) fjerne krav til gevinstrealisering og budsjettkutt og 3) tildeling bør i større grad understøtte smidig utvikling og innovasjon. I tillegg har [SKATE](#) i [brev](#) til kommunaldepartementet foreslått at ordningen også må utvides til å gjelde kommunal sektor og at Skate bør involveres i utformingen av nye retningslinjer for ordningen. IKT-Norge støtter disse endringene og ber regjeringen reversere kuttene som er gjort i ordningen i 2022 og 2023 i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.

Finansieringen av digitale fellesløsninger må være tilstrekkelig

I det samme [brevet](#) fra SKATE uttrykkes det en sterk bekymring for manglende finansiering av de digitale fellesløsningene. Digdir opplyser bl.a. at de tildelte budsjetttrammer ikke er

tilstrekkelige for modernisering av infrastrukturen. Når Digdir og andre forvaltere av fellesløsninger ikke har tilstrekkelige budsjetttrammer til å forvalte og videreutvikle fellesløsninger slik offentlig sektor har behov for, vil det redusere måloppnåelsen i både regjeringens og KS sin digitaliseringsstrategi. Samtidig vil kostnadene, risiko for nedetid i tjenester og manglende måloppnåelse øke hos hver enkelt virksomhet som bruker fellesløsningene. Finansieringen må derfor økes og være minimum på nivå med bevilgningene i 2022 inkludert [regjeringens ekstrabevilgning på 8,3 mill. kroner](#) i forbindelse med nysalderingen av 2022-budsjettet.

Digitale læremidler, digital infrastruktur i skolen og digital læringsanalyse

IKT-Norge ber regjeringen om å gjeninnføre [den teknologiske skolesekken](#). Det er en ordning som både har bidratt til satsing på programmering i skolen, bl.a. har 100.000 elever på mellomtrinnet og lærerne deres for kompetanseheving i programmering i perioden 2018–2021. Det er også bevilget 20 mill. kroner til innkjøp av utstyr til bruk av programmering i undervisning. 58 ulike skoleeiere fikk tilskudd til dette i 2021. I tillegg inneholder ordningen en tilskuddsordning til digitale læremidler i forbindelse med fagfornyelsen. Ordningen har stimulert kommuner og fylkeskommuner til innkjøp av digitale læremidler, i det alt vesentlige produsert av norske forlag og edTech-selskap. 228 kommuner og fylkeskommuner fikk utbetalt til sammen 50 millioner kroner i tilskudd fra ordningen i 2021.

Vi viser i denne forbindelse til [NOU 2023: 19 Læring, hvor ble det av deg i alt mylderet? – Bruk av elev- og studentdata for å fremme læring](#), hvor ekspertgruppens [anbefaling](#) er at tilskuddsordningen for å kjøpe og utvikle digitale læremidler fortsetter og forsterkes med funksjonalitet for læringsanalyse, med en ramme på 100 millioner kroner årlig.

Videre anbefaler ekspertgruppen at det utlyses innovasjons- og FoU-midler til digitale læringsressurser med funksjonalitet for læringsanalyse og adaptivitet innenfor både grunnopplæringen, høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning på 30 millioner kroner per år.

Stimulere de beste prosjektene innen kunstig intelligens

Verden er helt avhengig av at vi lykkes med utvikling og implementering av kunstig intelligens for å løse de store oppgavene vi står overfor. Klima-, energi-, cyberkrim- eller matkrisen kan ikke løses uten utvikling og bruk av kunstig intelligens. Videreføring av demokrati og tradisjonelle vestlige verdier er også truet om vi ikke lykkes i kappløpet innen kunstig intelligens mot autoritære stater og allianser. Teknologi er den viktigste driver for økonomisk, militær og geopolitisk makt, og kunstig intelligens/AI er det viktigste enkeltelementet for å lykkes.

I regjeringsplattformen skriver regjeringen at *«politikken må gi næringslivet insentiver til å utforske og ta i bruk ny teknologi, særlig innen lav- og nullutslippsløsninger, kunstig intelligens, stordata, autonome systemer og tingenes internett».*

Mye av det samme gjentas i regjeringens veikart for grønt industriløft: *«Om bedriftene lykkes med å anvende stadig større datamengder effektivt, kan dette bidra til å øke lønnsomheten og kvaliteten i produksjonen, og til at det utvikles mer sirkulære og klimavennlige løsninger. Datadrevet innovasjon og bruk av mulighetene som ligger i tingenes internett, kunstig intelligens og bruk av andre teknologier, kan danne grunnlaget for avansert industriell produksjon hvor skreddersøm kan tilbys til lave priser og med høy*

kvalitet. Slike Industri 4.0 strategier kan bidra til produktivitetsvekst og konkurransemessige fordeler for bedrifter og næringer.»

Klima- og miljøministeren har nylig [understreket](#) at kunstig intelligens blir helt avgjørende for regjeringens ambisjoner når det gjelder sirkulærøkonomi.

Dette er IKT-Norge helt enig i, men det vil ikke skje av seg selv. IKT-Norge foreslår derfor - og innenfor rammene av det grønne industriløftet - at det etableres en «AI-plattform» etter modell og omfang av «[Grønn plattform](#)» hvor det i en periode på tre år settes av midler over statsbudsjettet til en konkret satsing på kunstig intelligens og hvor de beste prosjektene som bidrar til at det grønne industriløftet kan realiseres, støttes. Alternativt at «Grønn plattform» utvides og at økningen øremerkes prosjekter innen kunstig intelligens som bidrar til det grønne skiftet.

For ytterligere å styrke kompetanse om, og utnyttelse av kunstig intelligens ber IKT-Norge regjeringen om å særlig prioritere utforming, innsats og deltakelse i områdene avansert digital kompetanse og kunstig intelligens knyttet til Norges deltakelse og bidrag i EU-programmet DIGITAL. Videre ber vi regjeringen sikre at en relevant andel av bevilgningene til næringsrettet forskning under NFD går til forskning knyttet til bruk av kunstig intelligens i viktige nærings- og industriprosjekter, bl.a. innen grønn omstilling. I tillegg bør beløps- og prosentgrensen i SkatteFUNN-ordningen til FOU-prosjekter knyttet til bruk og utvikling av kunstig intelligens økes (se forslag under skatteendringer).

Det er heller ingen tvil om at bruk og innføring av kunstig intelligens kan medføre store endringer i norsk arbeidsliv. IKT-Norge ber derfor regjeringen ta initiativ til et trepartsprogram, gjerne innenfor rammene av IA-avtalen, for å vurdere konsekvenser av kunstig intelligens betydning i norsk arbeidsliv og hvordan KI kan bli et viktig verktøy for et inkluderende og moderne arbeidsliv.

Styrke satsingen på eksport av norske digitale løsninger og tjenester

I 2020 eksporterte IKT-næringen varer og tjenester for 37 milliarder kroner, ifølge Menons rapport "[Eksportmeldingen 2021](#)". Til sammenligning eksporterte Sverige dataspill alene for nesten 60 milliarder kroner. Det skyldes en villet politikk og strategi fra svenske myndigheter..

IKT-næringen må være en prioritert næring i regjeringens nye eksportstrategi. Målet må være at økningen i eksport av varer og tjenester fra det norske digitale næringslivet minst skal dobles fram mot 2030. For å få til det bør det bl.a. etableres egne program/ordninger under Innovasjon Norge og Eksfin målrettet mot IKT-næringen.

Den digitale helsesektoren – Helseteknologiordningen

Regjeringen har varslet en ny finansieringsordning for kommunene til støtte av moderne journalsystemer. Leverandørene jobber nå med ulike løsninger og alternativer for kommunene som både vil ivareta samhandling og en sunn konkurranse.

Etter IKT-Norges syn må de nye løsningene kunne hjelpe kommunene med å gjøre investeringer i ny helseteknologi, slik at de kan innføre nye tjenester og frikjøpe helsepersonell og andre som kan være med på innføringen og endre arbeidsprosesser og

rutiner. Det må stimuleres i den siste fasen, hvor tjenesten faktisk endres på bakgrunn av innføring av ny teknologi. IKT-Norges danske søsterorganisasjon IT-Branchen har nylig [kartlagt](#) at riktig bruk av eksisterende helseteknologi kan frigjøre 2.000 stillinger bare i hjemmesykepleien. Potensialet er etter vårt syn like stort i Norge.

Hjemmemarkedet må stimuleres gjennom utvikling av testfasiliteter, innovative anskaffelser, og risikoavlastning for kommunenes kostnader forbundet med å få løsningene over i drift. Ordningen bør legge gevinstmål til grunn. I tillegg mener vi at ordningen bør stimulere gevinstrealisering med at en prosentandel holdes tilbake til prosjektene som får støtte, faktisk er i drift. Med over 300 kommuner og gitt de summene som er brukt på bl.a. AKSON og Felles Kommunal Journal i tidligere budsjetter, mener at ordningen må ha en årlig ramme på minimum 300 millioner.

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Endringer i medfinansieringsordningen i tråd med anbefalingene i evalueringsrapporten og utvide ordningen til også å gjelde kommunesektoren.**
- 2. Øke rammene, og tilsagnsfullmakten, for medfinansieringsordningen til minimum 2021-nivå.**
- 3. Sikre at finansieringen av digitale fellesløsninger under DigDir er på et forsvarlig nivå, minimum tilsvarende summen for 2022 etter nysalderingen.**
- 4. Gjeninnføre/videreføre en tilskuddsordning for å kjøpe og utvikle digitale læremidler med funksjonalitet for læringsanalyse, med en ramme på 100 millioner kroner årlig**
- 5. Utlyse innovasjons- og FoU-midler til digitale læringsressurser med funksjonalitet for læringsanalyse og adaptivitet innenfor både grunnopplæringen, høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning med en ramme på 30 millioner kroner per år.**
- 6. Etablere en AI-plattform der de beste AI-prosjektene kan få støtte etter modell av "Grønn plattform". Det bør i første omgang etableres et treårig prøveprogram med en totalramme på 450 mill. kroner (150 mill. kroner årlig).**
- 7. Særlig prioritere utforming, innsats og deltakelse i områdene avansert digital kompetanse og kunstig intelligens knyttet til Norges deltakelse og bidrag i EU-programmet DIGITAL.**
- 8. Sikre at en andel av bevilgningene til næringsrettet forskning under NFD går til forskning knyttet til bruk av kunstig intelligens i viktige nærings- og industriprosjekter, bl.a. innen grønn omstilling.**
- 9. Ta initiativ til et trepartsprogram for å vurdere konsekvenser av kunstig intelligens betydning for norsk arbeidsliv.**
- 10. Opprette et eget program under Innovasjon Norge/Eksfin for å stimulere eksport av digitale varer og tjenester.**
- 11. Etablere en ny finansieringsordning for helseteknologi og moderne journalsystemer med en årlig ramme på 300 mill. kr.**

SKATTEENDRINGER SOM BIDRAR TIL ØKT DIGITALISERING OG REDUSERER KOMPETANSEGAPET

IKT-Norge mener at skattesystemet skal brukes til å stimulere det vi vil ha mer av, herunder økt digitalisering, økt kompetanse, arbeidsplasser og at det skal lønne seg å arbeide og ikke lønne seg å forurense. Vi tillater oss derfor å foreslå følgende målrettede skatte- og avgiftsforslag i statsbudsjettet for 2024.

Gjeninnføre redusert sats i el-avgift for “vanlige” datasenter

IKT-Norge har forståelse for at regjeringen og Stortinget - i en tid med knapphet på elektrisk kraft - ikke ønsker å subsidiere utvinning/mining av kryptovaluta gjennom skatte- og avgiftssystemet. Vi mener likevel det er gode argumenter for å gjeninnføre redusert sats i el-avgiften for datasenter som ikke kan omtales som “kryptovalutadatasenter”.

Begrunnelsen om at det ikke er avgiftsteknisk mulig å avgrense redusert sats til “vanlige datasenter” er ikke riktig. Regjeringen har nylig hatt på høring forslag til ny regulering av datasenter gjennom ekomforskriften, der datasenter bl.a. blir pålagt nytt rapporteringsregime, og det vil være en smal sak å skille “vanlige” samfunnsnyttige datasenter fra “kryptovalutadatasenter”. Vi viser også til at regjeringen arbeider med en [revidert datasenterstrategi](#) hvor det understrekes at *“Mange datasenter leverer viktige tenester til norske innbyggjarar og verksemder og er ein viktig del av den digitale infrastrukturen. Norsk næringsliv har og vore tydeleg på viktigheita av datalagringskapasitet for både å sikre eksisterande verksemder – men og bidra til framveksten av nye løysingar.”*

Fjerne den skattepliktige fordelten av telefon og bredbånd betalt av arbeidsgiver

Dagens regler er laget for en annen tid og et annet arbeidsmønster. I en tid med en sterk økning av bruk av hjemmekontor er det urimelig at arbeidstakere skal skattlegges for om lag 4 500 kroner (4 392 kroner i 2022) for en fordel som i liten grad kan hevdes å være en fordel. Snarere fremstår det som en ekstra belastning for mange. I tillegg bør skattereglene knyttet til hjemmekontor generelt gjennomgås og forenkles. I 2024 bør grensen reduseres til 2 500 kroner for så å avvikles helt i 2025.

Gjeninnføre og forbedre ordningen med skatteincentiver for medeierskap

IKT-Norge beklager at regjeringen avvirket ordningen med skatteincentiver for medeierskap i statsbudsjettet for 2022, selv om denne ikke var optimalt utformet. Medeierskap virker positivt på innovasjon og omstilling, reduserer ulikhet og øker samtidig produktivitet og lønnsomhet i bedriftene. IKT-Norge viser til rapporten «[Skatteincentiver for medeierskap](#)» utført av KPMG på vegne av Finansforbundet og Abelia, hvor det er flere modeller for hvordan en slik ordning kan utformes.

Utvide opsjonsskatteordningen til også å gjelde Fintech-selskaper.

IKT-Norge har forståelse for at den nye opsjonsskatteordningen bør ha enkelte avgrensninger, men mener at dagens avgrensninger er for generelle og utelukker en rekke selskaper som naturlig bør omfattes av ordningen og ordningens intensjoner. Dagens avgrensninger, når det f.eks. gjelder Fintech-selskaper, er et hinder for digital omstilling, svakt begrunnet og bør enkelt kunne endres. Provenyeffekten av dette vil trolig være helt marginal, spesielt i 2024. Bestemmelsen om at fintechselskaper ikke er omfattet

av opsjonsskatteordningen er regulert i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.

Gjennomgå og forbedre skattereglene for etter- og videreutdanning for ansatte

IKT-Norge mener at det er behov for å gjennomgå skattereglene for etter- og videreutdanning for ansatte for å sikre økt kompetanse i norske bedrifter. Spesielt innen teknologiutvikling og digitalisering skjer utviklingen så raskt at dagens regelverk framstår som utdatert. Fradragsretten for kostnader til utdanning bør derfor utvides til også å gjelde for videreutdanning og omstilling, ikke kun for å «vedlikeholde oppnådd grad/kompetanse» slik dagens regelverk er utformet.

Gunstigere skatteregler for (enkelte) utenlandske arbeidstakere

Det er sterk internasjonal konkurranse om kompetent arbeidskraft. Mange norske bedrifter er helt avhengig av utenlandsk arbeidskraft, enten midlertidig eller på mer permanent basis. Dette gjelder spesielt innen teknologiutvikling og digitalisering, som igjen er helt avgjørende for grønn omstilling og vekst. IKT-Norge foreslår derfor at det innføres særregler i skattelovgivningen for arbeidstakere innen disse sektorene. Standardfradraget for utenlandske midlertidige ansatte innen teknologi og digitalisering gjeninnføres og settes til 20 prosent av samme beregningsgrunnlag som minsteinntekt og kildeskatten settes til 20 (helst) eller 22 prosent (lik den generelle skattesatsen, mot 25 prosent i dag) uten øvre grense i inntekt og med maksimal varighet på inntil 730 dager innenfor en periode på 3 år.

Frdrag for driftsmidler knyttet til teknologi og digitalisering

Utviklingen innen teknologi og digitalisering skjer raskt. Driftsmidler må oppdateres jevnlig eller blir raskt utdatert. Dagens avskrivningsregler er ikke tilpasset dette, og mange investeringer avskrives lenge etter at de er tatt ut av bruk. Ideelt sett mener IKT-Norge at det bør innføres direkte fradrag for kostnader knyttet til driftsmidler innenfor teknologi og digitalisering, sekundært at det opprettes en egen saldogruppe med avskrivningssats på 30 prosent. IKT-Norge er innforstått med at det vil være enkelte avgrensingsutfordringer knyttet til definisjonen “teknologi og digitalisering” og ber Finansdepartementet vurdere eller utrede dette nærmere.

Endrede SkatteFUNN-grenser for FOU-prosjekter knyttet til KI

Implementering av kunstig intelligens vil medføre store endringer, men ikke minst store muligheter for norsk næringsliv. For å stimulere utviklingen av kunstig intelligens mener IKT-Norge at beløps- og prosentgrensen i SkatteFUNN-ordningen til FOU-prosjekter knyttet til kunstig intelligens må økes. Det samlede beløp bør økes fra 25 til 50 millioner kroner og prosentsatsen økes fra 19 til 22 prosent = generell prosentsats.

Avgiftsendringer som stimulerer sirkulærøkonomi

I regjeringsplattformen er det varslet at “regjeringen vil vurdere en avgift på fossil plast”. Dette arbeidet bør etter IKT-Norges syn prioriteres. Samtidig bør det vurderes avgift på tekstiler i tråd med Skatteutvalgets [anbefaling](#). Økte avgifter på disse områdene kan gi økonomisk rom for å vurdere om momssystemet kan brukes for å stimulere til sirkulærøkonomi, i første omgang knyttet til elektronikk ved at det enten innføres redusert moms eller momsfritak knyttet til reparasjon og omsetning av brukt elektronikk. Også dette er omtalt i Skatteutvalgets rapport som et mulig tiltak for å stimulere

sirkulærøkonomien. Vi viser dessuten til at både klima- og miljøministeren og næringsministeren åpnet for å bruke skatte- og avgiftssystemet aktivt for å stimulere sirkulærøkonomi i det nylig avholdte "[stormøte om sirkulærøkonomi](#)."

Konkret ber IKT-Norge regjeringen om:

- 1. Gjeninnføre redusert sats i el-avgiften for "vanlige" datasenter fra 1.1. 2024.**
- 2. Redusere det maksimale beløpet for skattepliktig fordel av telefon og bredbånd betalt av arbeidsgiver til 2 500 kroner i 2024 og avvikle ordningen helt i 2025.**
- 3. Gjeninnføre en ordning med skatteincentiv for medeierskap i selskapet hvor arbeidstaker er ansatt.**
- 4. Endre forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. Mars 1999 nr. 14, §15-14-12, slik at også fintech-selskaper omfattes av opsjonsskatteordningen.**
- 5. Utvide fradrag retten for kostnader til utdanning til også å gjelde for videreutdanning og omstilling.**
- 6. Gjeninnføre standardfradrag for utenlandske midlertidig ansatte innen teknologi og digitalisering.**
- 7. Redusere kildeskatten for utenlandske arbeidstakere, fjerne øvre grense i inntekt og utvide maksimal varighet for ordningen.**
- 8. Utrede en ordning som gir mulighet til direkte fradragføring for kostnader knyttet til driftsmidler innen teknologi og digitalisering.**
- 9. Øke beløps- og prosentsatsen i SkatteFUNN-ordningen knyttet til FOU-prosjekter innen kunstig intelligens til hhv 50 millioner kroner og 22 prosent.**
- 10. Vurdere avgiftsendringer som stimulerer sirkulærøkonomi i tråd med anbefalingene fra Skatteutvalget (NOU 2022:20), herunder innføring av avgift på fossil plast og tekstiler, samt redusert mva. eller fritak for mva. knyttet til reparasjon og omsetning av brukt produkter, i første omgang elektronikk.**

Vi benytter til slutt anledningen til å ønske regjeringen lykke til med arbeidet med statsbudsjettet for 2024. Det er et svært krevende og viktig arbeid regjeringen nå skal avslutte, i usikre og urolige tider. Desto viktigere er det at tiltak som bidrar til langsiktig omstilling og resultater prioriteres.

Med vennlig hilsen

Geir Olsen

Direktør for næringspolitikk og kommunikasjon

E-post: geir@ikt-norge.no